

Rijden onder invloed in de provincie Zeeland, 1994-1995

De ontwikkeling van het alcoholgebruik door automobilisten in weekendnachten

R-95-44

M.P.M. Mathijssen

Leidschendam, 1995

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV

Documentbeschrijving

Rapportnummer: R-95-44
Titel: Rijden onder invloed in de provincie Zeeland, 1994-1995
Ondertitel: De ontwikkeling van het alcoholgebruik door automobilisten in weekendnachten
Auteur(s): M.P.M. Mathijssen
Onderzoeksmanager: Mr. P. Wesemann
Projectnummer SWOV: 52.391
Projectcode opdrachtgever: 535008
Opdrachtgever: Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat, directie Zeeland

Trefwoorden: drunkenness, man, driver, woman, enforcement (law), breath test, weekend, blood alcohol content, police, publicity, night, surveillance, Netherlands, SWOV.

Projectinhoud: Inventarisatie van het alcoholgebruik van automobilisten in de provincie Zeeland in de weekendnachten, uitgevoerd door drie controleteams, samengesteld uit medewerkers van alle drie districten van de politieregio Zeeland, volgens richtlijnen die door de SWOV zijn opgesteld.

Aantal pagina's: 25
Prijs: f 17,50
Uitgave: SWOV, Leidschendam, 19

Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid SWOV
Postbus 170
2260 AD Leidschendam
Telefoon 070-3209323
Telefax 070-3201261

Inhoud

1.	<i>Inleiding</i>	5
1.1.	Doel van het onderzoek	5
1.2.	Uitvoering van het onderzoek	6
1.3.	Analyse van de gegevens	7
2.	<i>Beknopte beschrijving van de resultaten</i>	8
2.1.	BAG-verdeling naar dag van het weekend	8
2.2.	BAG-verdeling naar dag en onderzoeksgebied	9
2.3.	BAG-verdeling naar dag en tijdstip	9
2.4.	BAG-verdeling naar geslacht en leeftijd	9
2.5.	Herkomstverdeling van overtredders	10
2.6.	Enquêteresultaten	10
2.7.	Conclusies en aanbevelingen	11
3.	<i>Tabellen 1 t/m 5</i>	13

Bijlage: enquêteformulieren

1. Inleiding

Evenals in 1994 heeft de SWOV, in nauwe samenwerking met de politie, in 1995 het alcoholgebruik van automobilisten in de provincie Zeeland geïnventariseerd. De metingen hebben plaatsgevonden in de nacht van zaterdag 2 op zondag 3 september en in de nacht van vrijdag 8 op zaterdag 9 september 1995. De metingen zijn uitgevoerd door drie controleteams, samengesteld uit medewerkers van alle drie districten van de politieregio Zeeland, volgens richtlijnen die door de SWOV zijn opgesteld. De opdracht voor het onderzoek is aan de SWOV verleend door de Adviesdienst Verkeer en Vervoer van Rijkswaterstaat en de regionale RWS-directie in de provincie Zeeland.

De metingen in de vrijdagnacht zijn uitgevoerd in Goes en Terneuzen, de meting in de zaterdagnacht heeft plaatsgevonden op Walcheren. In 1994 hebben alle metingen plaatsgevonden in de vrijdagnacht. De verandering in 1995 is doorgevoerd op verzoek van de politiecoördinator op Walcheren. De SWOV heeft diens verzoek mede ingewilligd, omdat de resultaten van de metingen in Zeeland daardoor beter vergelijkbaar worden met die in de andere Nederlandse provincies. In de grotere provincies worden namelijk metingen gedaan in zes tot acht onderzoeksgebieden, gelijk verdeeld over de vrijdag- en zaterdagnacht.

De SWOV is de Zeeuwse politie erkentelijk voor haar medewerking aan het onderzoek.

Bij de inventarisatie is het alcoholgebruik van automobilisten geregistreerd, onderverdeeld naar gebied, dag, tijdstip, geslacht en leeftijd. Daarnaast heeft de politie de herkomst van (een groot deel van) de overtreders geregistreerd.

1.1. Doel van het onderzoek

Het belangrijkste doel van de SWOV-metingen is het vaststellen van ontwikkelingen in het alcoholgebruik van de Zeeuwse automobilisten. Daartoe worden de gegevens van 1995 vergeleken met die van 1994. Het nauwkeurig volgen van ontwikkelingen in het alcoholgebruik in het verkeer is voor het beleid van wezenlijk belang, omdat een relatief kleine toename van het rijden onder invloed al ernstige gevolgen voor de verkeersveiligheid kan hebben. Bovendien levert het onderzoek aanwijzingen op over eventuele speciale probleemgroepen of -gebieden. Gegevens hierover kunnen worden gebruikt bij het opzetten van toezicht- en voorlichtingscampagnes rond alcoholgebruik in het verkeer.

Het onderzoek in Zeeland maakt deel uit van een landelijk SWOV-onderzoek naar het alcoholgebruik van automobilisten in weekendnachten, dat al sinds het begin van de jaren zeventig regelmatig wordt herhaald. De onderzoeksgroep en de onderzoekstijdstippen zijn indertijd uitgekozen op grond van hun grote bijdrage aan de alcoholonveiligheid. Bij tweederde van de geregistreerde alcoholongevallen in Nederland is het een automobilist die alcohol heeft gebruikt. En in weekendnachten gebeuren relatief veel alcoholongevallen; de vrijdag- en zaterdagnacht, die 7% van

de totale week uitmaken, nemen een kwart van de geregistreerde alcoholongevallen voor hun rekening. Het onderzoek heeft een unieke tijdreeks gegevens over het alcoholgebruik van Nederlandse automobilisten opgeleverd. Die gegevens zijn zowel voor landelijk als regionaal verkeersveiligheidsbeleid van belang. Behalve in schriftelijke verslagen aan de landelijke en regionale opdrachtgevers worden de resultaten ook opgenomen in BIS-V, het geautomatiseerde Beleids-InformatieSysteem over ontwikkelingen in een aantal belangrijke aandachtsgebieden voor het verkeersveiligheidsbeleid.

In de loop der jaren zijn diverse wijzigingen in de onderzoeksmethode doorgevoerd om de efficiëntie van het onderzoek te vergroten zonder de vergelijkbaarheid van de gegevens in de tijd aan te tasten. Zo is de landelijke steekproef ongeveer zeven maal zo groot geworden als in de jaren zeventig en tachtig, zonder dat de kosten van het onderzoek zijn toegenomen. De betrouwbaarheid van uitspraken over ontwikkelingen in het alcoholgebruik is daardoor sterk toegenomen. Dit geldt vooral voor de relatief kleine groep zware drinkers met een sterk verhoogde ongevals- en letselskans.

Naast de metingen van het alcoholgebruik van automobilisten heeft de SWOV in 1995 weer een korte telefonische enquête onder de contactpersonen bij de politie uitgevoerd. Die is bedoeld om enig inzicht te krijgen in de aard en omvang van het politietoezicht en in eventuele veranderingen daarin. Het enquêteformulier is als bijlage in dit rapport opgenomen.

1.2. Uitvoering van het onderzoek

De controleteams van de politie hebben in de twee weekendnachten in 1995 in totaal 660 willekeurige automobilisten staande gehouden en getest. Dat waren er 127 meer dan in 1994.

De controleteams van Walcheren en Terneuzen hebben hun metingen conform de SWOV-richtlijnen uitgevoerd. In Goes leverde de uitvoering van de metingen echter de nodige problemen op. In 1994 was dat ook al het geval. Het controleteam bleek toen uit slechts zes personen te bestaan, in plaats van de benodigde acht. Om die reden heeft de SWOV in 1995 een week vóór de metingen een extra voorbespreking met de Goese politie-coördinator gehouden. Daarbij kreeg de SWOV de verzekering dat er een team van minimaal acht personen beschikbaar was voor het uitvoeren van de metingen en dat het geplande meetschema zorgvuldig zou worden gevolgd.

De praktijk bleek echter geheel anders. Het controleteam bestond in 1995 uit slechts vijf personen, van wie er ook nog één voor het einde van de meting naar huis ging. Bovendien werden de geplande metingen op één locatie vervangen door een eetpauze. Als reden voor het niet uitvoeren van de metingen op de desbetreffende locatie werd aangevoerd, dat die locatie te gevaarlijk zou zijn, en dat er ook in 1994 geen metingen zouden zijn uitgevoerd. Of de locatie gevaarlijk is, laat de SWOV graag ter beoordeling over aan de politie, die deze locatie overigens zelf heeft voorgedragen. Maar in 1994 zijn er wel degelijk metingen uitgevoerd. Dat neemt niet weg, dat de SWOV er geen bezwaar tegen zou hebben gehad de onveilig geachte locatie te vervangen door een veiliger locatie. Een verzoek hiertoe is echter niet aan de SWOV gedaan.

Door deze perikelen konden de meetresultaten uit Goes geen betrouwbaar beeld opleveren van het alcoholgebruik van automobilisten, terwijl ook de steekproefomvang klein was (143 waarnemingen, tegen 239 in Terneuzen en 278 op Walcheren). Om die reden heeft de SWOV zich bereid verklaard de metingen in Goes later in het jaar over te doen. De politie bleek hiertoe echter niet bereid (c.q. in staat). Om toch nog een enigszins realistisch beeld te krijgen heeft de SWOV de Goese steekproef van 1995 opgehoogd met de 26 waarnemingen die in 1994 op de gewraakte locatie zijn uitgevoerd. De steekproef voor heel Zeeland werd daarmee opgehoogd van 660 tot 686 records.

Alle staande gehouden automobilisten hebben een blaastest afgelegd op een draagbare elektronische ademtester met cijfermatige uitlezing van een exact BAG-promillage (BAG = bloedalcoholgehalte; de wettelijke BAG-limiet ligt in Nederland op 0,50 promille). De testers waren van het fabrikaat Dräger, typen Alcotest 7410 en 7410+. Voor het gebruik van testers met cijfermatige uitlezing heeft het Gerechtelijk Laboratorium van het Ministerie van Justitie toestemming verleend.

1.3. Analyse van de gegevens

De BAG-waarden van de automobilisten zijn ten behoeve van de analyse onderverdeeld in vijf klassen:

1. < 0,2 promille (niet-drinkers);
2. 0,2-0,5 promille (lichte drinkers);
3. 0,5-0,8 promille (lichte overtreders);
4. 0,8-1,3 promille (zwaardere overtreders);
5. \geq 1,3 promille (zeer zware overtreders).

De indeling in een BAG-klasse gebeurt in principe op basis van de uitslag van de ademtest op straat. Bij de automobilisten die op het politiebureau een ademanalyse voor bewijsdoeleinden hebben ondergaan, is het op straat gemeten BAG zonodig gecorrigeerd. De uitslag van de ademanalyse, gepresenteerd als een AAG (ademaalcoholgehalte) is daartoe eerst ontdaan van zijn correctiefactor en daarna omgerekend tot een BAG-waarde. Vervolgens is er een waarde bij opgeteld om te corrigeren voor de afbraak van alcohol in het tijdsbestek tussen de ademtest op straat en de ademanalyse op het bureau. De gemiddelde afbraak bedraagt 0,15‰ per uur.

De verzamelde gegevens zijn geanalyseerd met behulp van een log-lineair analyseprogramma. Er is tweezijdig getoetst op 10%-niveau (Z-waarde moet groter zijn dan 1,65).

In de praktijk betekent dit, dat bij een steekproef van ca. 750 waarnemingen (de verwachte steekproefomvang) en een uitgangsperscentage van ca. 5% overtreders (de Zeeuwse situatie in 1994) een verandering van ca. 1,5% statistisch significant zal blijken te zijn.

De resultaten van het onderzoek worden in hoofdstuk 3 gepresenteerd in de vorm van een tabellenoverzicht, waarop in het volgende hoofdstuk een korte toelichting wordt gegeven.

2. Beknopte beschrijving van de resultaten

De resultaten van het onderzoek naar het alcoholgebruik van automobilisten in de provincie Zeeland worden in dit hoofdstuk besproken aan de hand van de tabellen 1 t/m 5 uit hoofdstuk 3. De resultaten van 1995 worden steeds vergeleken met de Zeeuwse en landelijke resultaten van 1994.

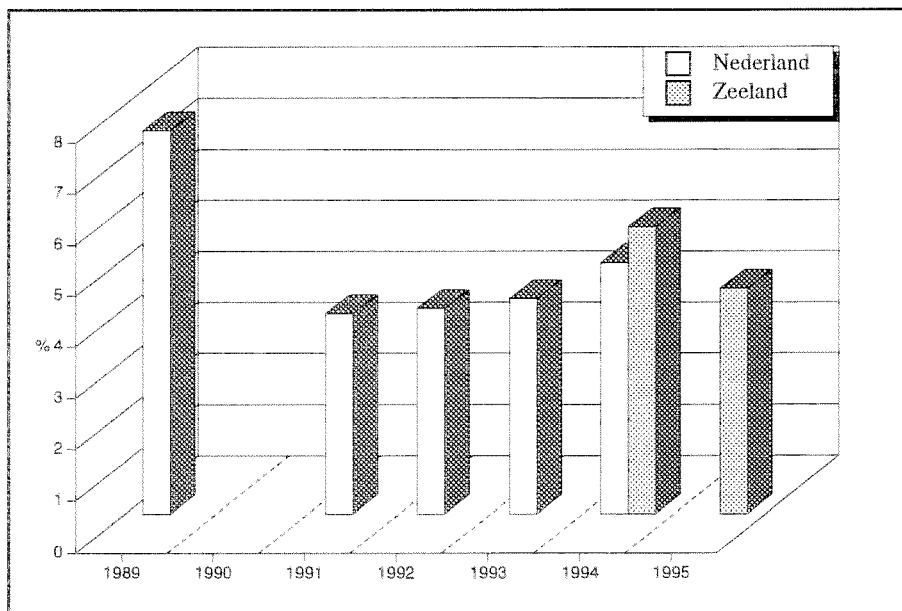
De geselecteerde onderzoeksgebieden waren in 1995 identiek aan die in 1994. Wel zijn binnen het onderzoeksgebied Walcheren enkele controlelocaties met (te) weinig verkeersaanbod vervangen door locaties waar meer verkeer werd verwacht. Het is niet waarschijnlijk, dat de onderzoeksresultaten daardoor merkbaar zijn beïnvloed.

2.1. BAG-verdeling naar dag van het weekend (tabel 1)

In 1995 zijn in Zeeland iets minder drinkers ($BAG \geq 0,20$ promille) aangetroffen dan in 1994: 10,3% in 1995 versus 12,8% in 1994. Dit verschil is overigens niet statistisch significant: $\chi^2 = 1.73$ bij $df = 1$; $Z = 1.31$.

Het aandeel overtreders ($BAG \geq 0,50$ promille) is eveneens afgenomen, van 5,6% tot 4,4%, maar ook dit effect is niet statistisch significant: $\chi^2 = 1.02$ bij $df = 1$; $Z = 1.01$.

In heel Nederland bedroeg het aandeel overtreders in het najaar van 1994 4,9%. Dit wijkt niet significant af van het Zeeuwse aandeel in 1995 ($\chi^2 = 0.33$ bij $df = 1$; $Z = 0.58$). Het landelijke percentage voor 1995 is nog niet bekend.

Ontwikkeling van het aandeel rijders onder invloed in Nederland en de provincie Zeeland, 1989-1995.

In bovenstaande grafiek is de ontwikkeling van het aandeel overtreders in de provincie Zeeland en in heel Nederland sinds 1989 weergegeven. Er is

in te zien, dat de Zeeuwse situatie in 1994 enigszins ongunstig afstak bij de landelijke situatie. Het valt niet te verwachten, dat dat ook in 1995 nog het geval zal zijn. De vergelijking met de landelijke situatie in 1995 kan pas worden gemaakt, wanneer de gegevens van alle provincies bekend zijn.

Het aandeel zwaardere en zeer zware overtredders (BAG \geq 0,80 promille) in de provincie Zeeland was in 1995 met 2,2% eveneens lager dan in 1994 (3,0%). Ook dit effect is niet statistisch significant ($\chi^2 = 0.81$ bij $df = 1$; $Z = 0.90$). Het landelijke percentage zwaardere en zeer zware overtredders bedroeg in 1994 2,5%.

Op landelijke schaal was het aandeel overtredders de afgelopen jaren in de vrijdagnacht groter dan in de zaterdagnacht. Maar doordat het verkeersaanbod in de zaterdagnacht groter is dan in de vrijdagnacht, ontlopen de absolute aantallen overtredders in beide nachten elkaar meestal niet veel. In de provincie Zeeland bedroeg het aandeel overtredders in 1995 op vrijdag 4,9% en op zaterdag 3,6%. Ook in Zeeland was het verkeersaanbod in 1995 op zaterdag groter dan op vrijdag.

2.2. BAG-verdeling naar dag en onderzoeksgebied (tabel 2)

Het hoogste percentage overtredders is in 1995 in de vrijdagnacht aangetroffen in Terneuzen (6,3%). Dit onderzoeksgebied kende ook in 1994 het hoogste percentage overtredders (9,6%). Het laagste percentage overtredders is in 1995, eveneens in de vrijdagnacht, aangetroffen in Goes. Maar de mogelijkheid bestaat dat dit beeld niet helemaal reëel is vanwege de problemen bij de uitvoering van de metingen aldaar. Anderzijds is het zo, dat het politietoezicht op alcoholgebruik in het verkeer in Goes in 1995 duidelijk is toegenomen ten opzichte van 1994 (zie paragraaf 2.6). In 1994 bedroeg het aandeel overtredders in Goes 5,3%.

2.3. BAG-verdeling naar dag en tijdstip (tabel 3)

Naarmate het later in de nacht wordt, neemt het aandeel overtredders toe. Voor middernacht was het aandeel overtredders in de provincie Zeeland op beide dagen significant kleiner dan na middernacht: respectievelijk 2,6% en 6,1% ($\chi^2 = 4.42$ bij $df = 1$; $Z = 2.10$). Dit komt overeen met het landelijke beeld in 1994, maar in Zeeland waren de verschillen naar tijdstip in 1994 aanzienlijk kleiner.

Naarmate het later wordt neemt het verkeersaanbod sterk af, maar desondanks zijn in 1995 in de provincie Zeeland tussen 2.00 en 4.00 uur ook in absolute zin de grootste aantallen rijders onder invloed aangetroffen. De Zeeuwse situatie wijkt op dit punt niet af van het landelijke beeld in 1994.

2.4. BAG-verdeling naar geslacht en leeftijd (tabel 4)

Mannelijke bestuurders waren in 1995 in Zeeland verhoudingsgewijs bijna tweemaal zo vaak onder invloed als vrouwelijke (5,0% versus 2,6%). Dit verschil is niet statistisch significant ($\chi^2 = 1.58$ bij $df = 1$; $Z = 1.26$), maar komt wel redelijk overeen met het beeld dat in 1994 in heel Nederland is aangetroffen. In Zeeland was het verschil in 1994 echter aanzienlijk groter: 8,3% mannelijke overtredders tegen 0,5% vrouwelijke overtredders. Gezien de kleine absolute aantallen vrouwelijke overtredders kunnen hieraan echter geen conclusies worden verbonden.

Bij de vrouwelijke bestuurders waren er in 1995, evenals in 1994, in Zeeland geen significante verschillen naar leeftijd. Bij de mannen is in 1995 het laagste percentage overtreders aangetroffen in de leeftijdsgroep van 50 jaar en ouder (1,4%). Dat is opmerkelijk, omdat deze leeftijdsgroep in 1994 nog verreweg het grootste aandeel overtreders kende, namelijk 18,5%. Deze verandering is statistisch significant ($\chi^2 = 7.42$ bij $df = 1$; $Z = 2.72$), maar een verklaring ervoor heeft de SWOV niet voorhanden. In 1994 zijn de mannelijke overtreders van 50 jaar en ouder verspreid over alle drie de onderzoeksgebieden aangetroffen: vier op Walcheren, vijf in Terneuzen en één in Goes.

Het hoogste percentage overtreders is in 1995 in Zeeland aangetroffen onder mannen in de leeftijdsgroep van 35 t/m 49 jaar, namelijk 7,3%. Het verschil met de andere leeftijdsgroepen (4,3% overtreders) is niet statistisch significant, maar komt wel redelijk overeen met het landelijke beeld dat de afgelopen jaren steeds is aangetroffen.

In 1995 was 72,3% van alle gecontroleerde bestuurders in Zeeland van het mannelijke geslacht. In 1994 bedroeg het aandeel mannelijke bestuurders in heel Nederland 73,0%.

2.5. Herkomstverdeling van overtreders (tabel 5)

De herkomst van overtreders wordt geregistreerd vanaf een BAG van 0,70 promille. Dat is de ondergrens waarbij een automobilist wordt overgebracht naar het bureau om de ademanalyse voor bewijsdoeleinden te ondergaan.

De herkomstverdeling van de 19 bestuurders die in 1995 een BAG \geq 0,70 promille hadden, is als volgt:

- horecagelegenheid (bar, café, restaurant, disco)	47%
- bezoek/feestje	26%
- werk/thuis	11%
- sportkantine	5%
- overig/onbekend	11%

Ten opzichte van 1994 is het aandeel 'horeca' toegenomen (19% in 1994). Dit lijkt vooral het gevolg te zijn van een betere registratie en een dienovereenkomstige afname van het aandeel overtreders met een onbekende herkomst. In 1994 bevatte de herkomstcategorie 'overig/onbekend' nog 33% van de overtreders. Ook bij landelijk onderzoek blijkt steeds ongeveer de helft van alle overtreders uit een horecagelegenheid te komen.

2.6. Enquêteresultaten

Ook in 1995 heeft de SWOV weer een korte telefonische enquête uitgevoerd onder de politiecoördinatoren van het SWOV-onderzoek. De enquête is bedoeld om een globale indruk te krijgen van het toezichtniveau en van de aard van het toezicht. Het enquêteformulier is in 1995 enigszins aangepast; zo zijn in 1995 voor het eerst aparte formulieren gebruikt voor gemeenten met minder respectievelijk meer dan 100.000 inwoners (zie bijlage).

De enquêteresultaten per provincie zijn slechts beperkt bruikbaar vanwege de zeer geringe steekproefomvang, zeker in kleinere provincies met slechts drie onderzoeksgebieden. Over de resultaten zal dan ook pas uitvoeriger

worden gerapporteerd in het landelijke verslag dat na afloop van alle provinciale metingen wordt opgesteld.

De volgende globale resultaten van de Zeeuwse enquête zijn echter wel het vermelden waard:

- Volgens de politiecoördinatoren is het toezicht in Goes met meer dan 50% toegenomen, op Walcheren ongeveer gelijk gebleven en in Terneuzen met minder dan 50% afgenomen.
- Op Walcheren worden per jaar 6-12 geplande, aselechte alcoholcontroles uitgevoerd, in Terneuzen gebeurt dat minder dan 6 keer per jaar en in Goes in het geheel niet.
- In Goes worden daarentegen wel regelmatig (bijna dagelijks) aselechte alcoholcontroles door surveillance-teams uitgevoerd. Op Walcheren gebeurt dat incidenteel en in Terneuzen in het geheel niet.
- Op Walcheren worden betrokkenen bij letselongevallen systematisch op alcoholgebruik gecontroleerd. In de beide andere onderzoeksgebieden gebeurt dat incidenteel, namelijk alleen bij voorafgaande verdenking.

Al met al lijkt het erop, dat het niveau van politietoezicht in Zeeland tussen 1994 en 1995 ongeveer gelijk is gebleven.

2.7. Conclusies en aanbevelingen

De resultaten van het SWOV-onderzoek in 1995 wijzen erop, dat het rijden onder invloed in Zeeland wellicht iets is afgenomen, zij het dat de afname niet statistisch significant is. Gezien het min of meer gelijk gebleven niveau van politietoezicht is dat enigszins verrassend.

Rijden onder invloed in de provincie Zeeland levert naar schatting per jaar ca. 8 doden en ca. 80 ernstig gewonden op. Men kan in een dergelijke omvang van de alcoholonveiligheid berusten, maar uit ervaringen in het buitenland blijkt, dat met afgewogen pakketten maatregelen het rijden onder invloed veel verder kan worden teruggedrongen dan tot nu toe in Nederland is gebeurd.

Zulke pakketten bestaan onder andere uit voorlichting, educatie, rehabilitatie en het aanbieden van aantrekkelijke gedragsalternatieven. Maar een essentieel onderdeel vormt altijd een toezichtniveau van de politie waarbij verkeersdeelnemers het gevoel hebben dat overtreding van de wettelijke limiet een reële kans op betrapping en bestraffing oplevert. En daaraan ontbreekt het momenteel in Nederland. Dat komt niet alleen doordat er onvoldoende politiecapaciteit beschikbaar is voor het toezicht op alcoholgebruik in het verkeer, maar ook doordat het toezicht niet optimaal is georganiseerd.

Ook zonder dat de beschikbare politiecapaciteit wordt uitgebreid is het wellicht mogelijk het toezichtniveau aanzienlijk te verhogen. Er zouden bijvoorbeeld regionale vliegende alcoholbrigades opgericht kunnen worden, waarvoor alle basiseenheden in een regio gemiddeld één mandag capaciteit per week leveren. Enkele voordelen van zo'n vliegende brigade zijn:

- a. De brigade kan de controles spreiden over een hele politieregio door steeds drie kwartier achtereenvolgend op één locatie te controleren en zich daarna te verplaatsen naar een volgende locatie. Daardoor kunnen de controles zeer opvallend worden uitgevoerd, zonder dat verkeersdeelnemers ze gemakkelijk kunnen vermijden. De grote opvallendheid zorgt voor een preventief effect op alle passerende verkeersdeelnemers.

- b. De materialen die nodig zijn voor alcoholcontroles, kunnen zeer efficiënt worden ingezet.
- c. Als de brigade met een vast transportteam van twee mensen werkt, en eveneens met een vaste ploeg van twee manen voor de afhandeling van verdachten, hoeft het betrappen van overtreders niet te leiden tot onderbreking of opheffing van de controle.
- d. Als de brigade gedurende langere tijd, bijvoorbeeld drie maanden, een min of meer vaste samenstelling houdt, krijgen de leden van de brigade een grote vaardigheid in het testen van bestuurders en in het afhandelen van verdachten. Ook dit kan de efficiëntie van het toezicht sterk bevorderen.

Tot slot een rekenvoorbeeld. In de politieregio Zeeland zou bijvoorbeeld een vliegende brigade van ca. tien politiemensen kunnen worden gevormd, die gemiddeld eens per week uitrukt. In de Zeeuwse situatie zou de brigade gemiddeld eens in de drie weken in Zeeuwsch-Vlaanderen kunnen controleren, en in de overige weken in de rest van Zeeland.

De districten Walcheren, Oosterscheldebekken en Zeeuwsch-Vlaanderen zouden voor zo'n brigade elk twee mandagen capaciteit per week kunnen leveren. De brigade zou aangevuld kunnen worden met vier leden van de vrijwillige politie, bij toerbeurt te leveren door één van de drie politiedistricten.

Een team van tien politiemensen kan per avond/nacht gemiddeld ca. 700 bestuurders testen. Als het team eens per week uitrukt, worden op jaarbasis ruim 35.000 willekeurige bestuurders in Zeeland op alcoholgebruik gecontroleerd, hetgeen vermoedelijk een forse toename is ten opzichte van het huidige aantal.

3. Tabellen 1 t/m 5

Tabel 1a. Alcoholgebruik naar weekenddag in 1994

Tabel 1b. Alcoholgebruik naar weekenddag in 1995

Tabel 2a. Alcoholgebruik naar dag en gebied in 1994

Tabel 2b. Alcoholgebruik naar dag en gebied in 1995

Tabel 3a. Alcoholgebruik naar dag en tijdstip in 1994

Tabel 3b. Alcoholgebruik naar dag en tijdstip in 1995

Tabel 4a. Alcoholgebruik naar geslacht en leeftijd in 1994

Tabel 4b. Alcoholgebruik naar geslacht en leeftijd in 1995

Tabel 5a. Herkomst van overtreders naar BAG-klasse in 1994

Tabel 5b. Herkomst van overtreders naar BAG-klasse in 1995

tabel 1a. alcoholgebruik naar weekenddag, 1994

dag	n	bloedalcoholgehalte (bag-‰)				
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	≥0,5
vrijdag	533	7,1%	2,6%	1,3%	1,7%	5,6%
zaterdag	--	--	--	--	--	--
totaal	533	7,1%	2,6%	1,3%	1,7%	5,6%

tabel 2a. alcoholgebruik naar dag en gebied, 1994

dag en gebied	n	bloedalcoholgehalte (bag-‰)				
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	≥0,5
<i>vrijdag</i>						
walcheren	187	7,5%	1,6%	1,1%	--	2,7%
goes	190	5,3%	2,1%	0,5%	2,6%	5,3%
terneuzen	156	9,0%	4,5%	2,6%	2,6%	9,6%
totaal	533	7,1%	2,6%	1,3%	1,7%	5,6%
<i>zaterdag</i>						
geen metingen						

tabel 1b. alcoholgebruik naar weekenddag, 1995

dag	n	bloedalcoholgehalte (bag-‰)				
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	≥0,5
vrijdag	408	5,6%	2,2%	1,7%	1,0%	4,9%
zaterdag	278	6,5%	2,2%	0,4%	1,1%	3,6%
totaal	686	6,0%	2,2%	1,2%	1,0%	4,4%

tabel 2b. alcoholgebruik naar dag en gebied, 1995

dag en gebied	n	bloedalcoholgehalte (bag-‰)				
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	≥0,5
<i>vrijdag</i>						
goes	169	7,1%	1,2%	0,6%	1,2%	3,0%
terneuzen	239	4,6%	2,9%	2,5%	0,8%	6,3%
totaal	408	5,6%	2,2%	1,7%	1,0%	4,9%
<i>zaterdag</i>						
walcheren	278	6,5%	2,2%	0,4%	1,1%	3,6%

tabel 3a. alcoholgebruik naar dag en tijdstip, 1994

dag en tijdstip	n	bloedalcoholgehalte (bag-%o)				
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	≥0,5
<i>vrijdag</i>						
22-24 uur	265	7,9%	2,3%	1,1%	1,9%	5,3%
00-02 uur	158	8,2%	3,8%	2,5%	0,6%	7,0%
02-04 uur	127	3,6%	1,8%	--	2,7%	4,5%
totaal	533	7,1%	2,6%	1,3%	1,7%	5,6%
<i>zaterdag</i>						
geen metingen						

tabel 3b. alcoholgebruik naar dag en tijdstip, 1995

dag en tijdstip	n	bloedalcoholgehalte (bag-%o)				≥0,5
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	
<i>vrijdag</i>						
22-24 uur	202	5,0%	2,0%	1,0%	1,0%	4,0%
00-02 uur	141	8,5%	1,4%	0,7%	1,4	3,5%
02-04 uur	65	1,5%	4,6%	6,2%	--	10,8%
totaal	408	5,6%	2,2%	1,7%	1,0%	4,9%
<i>zaterdag</i>						
22-24 uur	138	5,8%	0,7%	--	--	0,7%
00-02 uur	98	8,2%	2,0%	--	1,0%	3,1%
02-04 uur	42	4,8%	7,1%	2,4%	4,8%	14,3%
totaal	278	6,5%	2,2%	0,4%	1,1%	3,6%

tabel 4a. alcoholgebruik naar geslacht en leeftijd, 1994

geslacht en leeftijd	n	bloedalcoholgehalte (bag-‰)				
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	≥0,5
<i>mannen</i>						
18-24 jr	79	7,6%	1,3%	2,5%	1,3%	5,1%
25-34 jr	121	10,7%	2,5%	0,8%	0,8%	4,1%
35-49 jr	94	9,6%	3,2%	2,1%	5,3%	10,6%
50 jr e.o.	54	7,4%	11,1%	3,7%	3,7%	18,5%
totaal	348	9,2%	3,7%	2,0%	2,6%	8,3%
<i>vrouwen</i>						
18-24 jr	42	--	--	--	--	--
25-34 jr	73	5,5%	--	--	--	--
35-49 jr	50	4,0%	2,0%	--	--	2,0%
50 jr e.o.	20	--	--	--	--	--
totaal	185	3,2%	0,5%	--	--	0,5%

tabel 4b. alcoholgebruik naar geslacht en leeftijd, 1995

geslacht en leeftijd	n	bloedalcoholgehalte (bag-‰)				≥0,5
		0,2-0,5	0,5-0,8	0,8-1,3	≥1,3	
<i>mannen</i>						
18-24 jr	139	5,0%	2,9%	0,7%	0,7%	4,3%
25-34 jr	161	5,6%	2,5%	1,9%	1,2%	5,6%
35-49 jr	123	10,6%	4,1%	1,6%	1,6%	7,3%
50 jr e.o.	73	5,5%	--	1,4%	--	1,4%
totaal	496	6,7%	2,6%	1,4%	1,0%	5,0%
<i>vrouwen</i>						
18-24 jr	58	1,7%	1,7%	--	1,7%	3,4%
25-34 jr	68	5,9%	1,5%	--	1,5%	2,9%
35-49 jr	39	5,1%	--	2,6%	--	2,6%
50 jr e.o.	25	4,0%	--	--	--	--
totaal	190	4,2%	1,1%	0,5%	1,1%	2,6%

tabel 5a. herkomst van overtreders naar bag-klasse, 1994

bag-%	n	herkomst				
		horeca	sport- kantine	bezoek/ feestje	werk/ thuis	anders/ onbekend
0,7-0,8	5	--	20%	--	--	80%
0,8-1,3	7	29%	--	29%	43%	--
≥ 1,3	9	22%	--	44%	--	33%
totaal	21	19%	5%	29%	14%	33%

tabel 5b. herkomst van overtreeders naar bag-klasse, 1995

bag-%	n	herkomst				
		horeca	sport- kantine	bezoek/ feestje	werk/ thuis	anders/ onbekend
0,7-0,8	4	25%	--	50%	--	25%
0,8-1,3	8	50%	13%	25%	--	13%
≥ 1,3	7	57%	--	14%	29%	--
totaal	19	47%	5%	26%	11%	11%

Bijlage: enquêteformulieren

Enquête SWOV-onderzoek Rij- en drinkgewoonten 1995

Onderzoeksgebied: (< 100.000 inw.)

Contactpersoon:

A. *Geef een globale schatting van de ontwikkeling van het alcoholtoezicht in het onderzoeksgebied in 1995 ten opzichte van 1994:*

☐ toegenomen met	☐ minder dan 50%
	☐ 50-100%
	☐ meer dan 100%
☐ afgenomen met	☐ minder dan 50%
	☐ meer dan 50%
☐ gelijk gebleven	

B. *Zijn in 1995 in het onderzoeksgebied de volgende soorten alcoholcontrole uitgevoerd:*

1. geplande aselecte controles met teams van 6 of meer agenten	☐ ja, minstens 12 x per jaar
	☐ ja, tussen 6 en 12 x p.j.
	☐ ja, minder dan 6 x p.j.
	☐ nee
2. aselecte controles tijdens de surveillance	☐ ja, (bijna) dagelijks
	☐ ja, incidenteel
	☐ nee
3. selectieve controles tijdens de surveillance (bijvoorbeeld n.a.v. rijgedrag)	☐ ja, systematisch
	☐ ja, incidenteel
	☐ nee
4. alcoholcontrole bij ongevallen	☐ ja, systematisch
	☐ ja, incidenteel
	☐ nee

Enquête SWOV-onderzoek Rij- en drinkgewoonten 1995

Onderzoeksgebied: (> 100.000 inw.)

Contactpersoon:

A. *Geef een globale schatting van de ontwikkeling van het alcoholtoezicht in het onderzoeksgebied in 1995 ten opzichte van 1994:*

- toegenomen met
 - minder dan 50%
 - 50-100%
 - meer dan 100%
- afgenomen met
 - minder dan 50%
 - meer dan 50%
- gelijk gebleven

B. *Zijn in 1995 in het onderzoeksgebied de volgende soorten alcoholcontrole uitgevoerd:*

1. geplande **aselecte** controles met teams van 6 of meer agenten
 - ja, minstens 24 x per jaar
 - ja, tussen 12 en 24 x p.j.
 - ja, minder dan 12 x p.j.
 - nee
2. **aselecte** controles tijdens de surveillance
 - ja, (bijna) dagelijks
 - ja, incidenteel
 - nee
3. **selectieve** controles tijdens de surveillance (bijvoorbeeld n.a.v. rijgedrag)
 - ja, systematisch
 - ja, incidenteel
 - nee
4. alcoholcontrole **bij ongevallen**
 - ja, systematisch
 - ja, incidenteel
 - nee